

Når bibliotekaren gør en forskel

På uddannelsesforløbet "Innovation på Tværs" skal studerende fra UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole gennem tværfaglighed og innovation finde løsninger på problemer fra den virkelige verden. Siden 2017 har UCL Biblioteket deltaget i projektet, og her spiller bibliotekarerne en vigtig rolle for at skabe et solidt vidensgrundlag at basere løsningerne på.

På UCL Biblioteket har vi de seneste år arbejdet med uddannelsesforløbet "Innovation på Tværs" (IPT), hvor studerende fra fire uddannelser samarbejder i tværprofessionelle teams om at udvikle løsningsforslag til en praktisk udfordring fra den virkelige verden. Udfordringerne spænder vidt og udspringer fra problemstillinger og behov i praksis fra hospitaler, biblioteker, skoler, foreninger, kommunale tilbud mv.

På forløbet deltager studerende fra sygeplejerske-, socialrådgiver-, lærer- og pædagoguddannelsen, som opdeles i teams, hvor de fire professioner er repræsenteret i hvert team. Under IPT-forløbet modtager hvert team vejledning, dels fra undervisere fra de fire uddannelser og dels fra biblioteket. De bibliotekarer, der deltager i IPT, fordeler forskellige teams mellem sig og tilstræber, at vejledningen matcher den enkeltes fagkundskab.

Der er afsat 30 minutter bibliotekarvejledning per team i det hele, og der er således ikke afsat forberedelsestid. I stedet trækker vi på al den faglige viden og de kompetencer, den enkelte har forhold til vejledning, informationssøgning,

søgestrategi, undersøgelseskompetencer, fag og emnekendskab, evnen til at stille kritiske spørgsmål og generel praktisk sans.

Fastholdelse i undersøgelsesfasen

IPT er struktureret i forskellige faser. Den første fase er en undersøgelsesfase, hvor de studerende indsamler viden til at afdække emnet. Det sker gennem målrettet litteratursøgning, egen empiriindsamling som fx interview, observationer og spørgeskemaer, andres empiri som fx forskningsprojekter samt indhentning af relevant information inden for det givne felt.

Underviserne på forløbet havde ved de første afholdelser af IPT konstateret, at de studerende på meget kort tid syntes, at de havde en løsning klar på deres udfordring.

At de studerende gik (for) hurtig gennem undersøgelsesfasen og direkte videre til problemløsningsfasen uden at bruge den fornødne tid og grundighed, som er ønskelig i denne fase – der manglede faglige begrundelser i løsningsforslagene. Dermed gik de glip af værdifulde informationer og indsigter i deres undersøgelsesfelt og det tilhørende vidensgrundlag, som de efterfølgende byggede deres løsningsforslag på.

Underviserne ændrede derfor strategi. For at fastholde de studerende i undersøgelsesfasen indgik de et formaliseret samarbejde med biblioteket om et øget fokus på informations- og litteratursøgning. Biblioteket bliver således en mere naturlig del af en læringsproces, hvor informations- og litteratursøgning bliver fundamentet i de faglige begrundelser og overvejelser i forhold til løsningen.

Bibliotekets rolle

Biblioteket bidrager særligt i den indledende fase med at hjælpe de studerende, hvor deres vidensgrundlag bliver etableret og kvalificeret. Bibliotekarernes bidrag består af en 45 minutters forelæsning for alle de studerende og 30 minutters obligatorisk vejledning til hvert team.

Med udgangspunkt i det principielle i de studerendes udfordring spurgte bibliotekerne sig selv: Hvad er det, de har brug for at vide noget om? Hvilket vidensgrundlag skal understøttes? I praksis har det vist sig, at det er de samme aspekter og samme grundlæggende viden, de studerende har brug for uanset emne og udfordring. Det viste sig gennem bibliotekarens dialog og erfaringer fra det første forløb.

Bibliotekets forelæsning er en indføring i informations- og litteratursøgning i en række databaser og ressourcer. Den obligatoriske vejledning relateres til en målrettet søgning, der er tilpasset det enkelte teams udfordring. Der sættes således fokus på målgruppe, kontekst, emne samt eventuelle tiltag og interventioner. Gennem prøvesøgninger arbejder de studerende med at knække koden til at søge information i forhold til netop deres udfordring. For at understøtte og dokumentere de studerendes litteratursøgning præsenteres de studerende for et dokumentationsskema i form af en log, som de skal udfylde i forbindelse med deres søgninger. Denne log er en integreret del af den samlede opgave og indgår som en af flere opgaver, teamet skal aflevere i løbet af arbejdet

med IPT. Feedback på opgaven gives af vejlederne.

Bibliotekarerne understøtter således de studerendes dokumentation af, hvad og hvordan de har søgt og hvorfor. Dertil skal de studerende aflevere en skriftlig redegørelse over deres information- og litteratursøgning, refleksioner over hvad de har lært og en referenceliste.

Vejledning og vidensindsamling

Den obligatoriske søgevejledning består af 30 minutter sammen med en bibliotekar. Det er et krav, at de studerende har forberedt sig til vejledningen og på forhånd har foretaget prøvesøgninger i forhold til deres valgte udfordring.

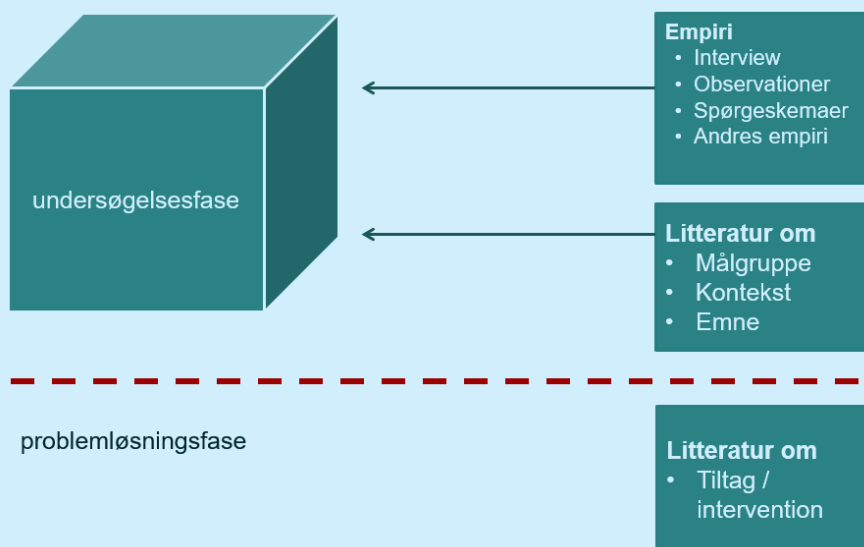
Bibliotekarerne hjælper med at kvalificere søgningerne og kommer med forslag til ændringer af søgeord eller muligheden for at anvende flere søgesteder. Nogle få teams giver inden vejledningen udtryk for, at der ikke er grund til at bruge tid på at modtage søgevejledning for deres vedkommende. Responsen fra de studerende er dog ofte, at de i vejledningen finder noget, som de ikke forventede. De går ofte glade fra vejledningen, fordi de fik

Overblik over typisk vejledning:

Udfordringen: Hvad vil de studerende undersøge? Og hvordan? Har de fundet metodelitteratur?

Hvad mangler de informationer og litteratur om i forhold til målgruppen, konteksten, emnet og den valgte indsats/intervention?

Hvilke udfordringer har de studerende i forbindelse med deres informationsøgning?

noget med videre, som er direkte relevant for projektet.

En del af vidensindsamlingen består også af en tværprofessionel vidensdeling internt i teamet. Har de udnyttet den viden, der eksisterer hos de enkelte teammedlemmer? Hvad ved de hver især og tilsammen i forvejen om emnet eller dele af emnet, fx fra pensumlitteratur? Og hvilken viden har teammedlemmerne med fra deres specifikke profession? Viden om frivillighed optræder således typisk på socialrådgiverstuderendes pensumlister, men er ikke en del af de øvrige professioners pensum, så i dette eksempel deler de fagspecifik litteratur med de andre teammedlemmer.

Forskellige faglige kompetencer i spil

De studerende kan ofte ikke se sig selv og deres profession i det valgte emne, når de begynder arbejdet med de forskellige udfordringer. De er usikre på, hvad de kan bidrage med fra deres egen uddannelse, og det er uklart for dem, hvorfor de skal beskæftige sig med det givne emne, hvis det ikke passer åbenlyst ind i deres studieretning.

For en lærerstuderende kan en udfordring om pårørende måske forekomme uvedkommende. Men her kan vejlederen eller bibliotekaren hjælpe med at oversætte en udfordring til den enkeltes profession, for eksempel ved at pointere at samarbejde med pårørende er en pendant til forældresamarbejde, skole-hjem-samarbejde osv.

Forskellene mellem de fire studieretninger resulterer ofte i en diskussion om de studerendes faglige kompetencer, og hvorvidt de kommer nok i spil i arbejdet med udfordringen. Som bibliotekar kan man understøtte de studerende i at se deres respektive faglige kompetencer i et bredere perspektiv. I alle fire uddannelser indgår udviklingen af kompetencer inden for kommunikation, formidling, undersøgelseskompetencer, kritisk sans og tværfagligt samarbejde, herunder også litteratursøgningskompetencer. Men det er ikke altid kompetencer som de studerende er sig bevidste om.

I løbet af tre-fire dages vejledning kan to-tre bibliotekarer stå for vejledningen af mellem 24 og 40 teams. Det stiller store krav, og efter en fuld dag med vejledninger er bibliotekarerne meget trætte i hovedet, men samtidig også lidt høje over intensiteten i den måde at arbejde på. Under coronapandemien blev online-vejledning en uundværlig og naturlig del af forløbet, og det har muliggjort at trække på kolleger fra andre biblioteksafdelinger i UCL og dermed lettet trykket.

Gør biblioteket en forskel?

Inddragelsen af bibliotekarer i IPT har til formål at understøtte og kvalificere de studerendes evne til at søge målrettet og vedholdende om et emne eller en problemstilling samt læring inden for tværprofessionelt samarbejde og innovation. Gennem vejledning og understøttelse af de studerendes søgekompetencer hjælper bibliotekarerne de studerende med at opbygge en relevant viden i forhold til den udfordring, de arbejder med.

De forskellige studieretninger har tradition for forskellige krav og systematikker i forhold til dokumentation af informations- og litteratursøgning, fx er der flere krav inden for det sundhedsfaglige område. IPT tager ikke udgangspunkt i denne måde at dokumentere litteratursøgning på, men i en måde, som også er relevant for de pædagogiske og samfunds-faglige uddannelser. I og med at projektet er tværprofessionelt, betyder det, at det skema, de studerende anvender til søgedokumentation, også er et udtryk for et tværprofessionelt kompromis. Det lever ikke op til de eksplicite krav, som sygeplejerskestuderende normalt bliver stillet over for i forbindelse med deres dokumentation af litteratursøgning, men kravet er mere, end der p.t. kræves af fx de pædagogstuderende.

Dokumentationskravene, som IPT lægger sig op af, er blevet så godt modtaget af særligt socialrådgiveruddannelsen, at underviserne på denne uddannelse har gjort det til et obligatorisk element i de studerendes bachelorprojekt.

Større læringsudbytte

De studerendes vurdering af eget læringsudbytte viser, at de studerende er frustrerede over den tværfaglige dimension i faget – at de ikke nødvendigvis i starten af forløbet kan se formålet med litteratursøgningen, og at de ikke er specielt begejstrede for det produkt, de skal aflevere i forbindelse med litteratursøgningen. Og hvert semester er der også et team, for hvem vejledningen er overflødig; de er selvkørende i en sådan grad, at bibliotekaren ikke kan bidrage med yderligere.

Evalueringen fra undervisernes side er anderledes positiv. Underviserne tilkendegiver, at de studerende nu bruger længere tid på undersøgelsesfasen, at de argumenterer fagligt mere kvalificeret for deres løsningsforslag og at vidensgrundlaget nu baserer sig på den forudgående viden i teamet og fremfundne litteratur frem for egne antagelser og holdninger.

Biblioteket er med til at tydeliggøre og italesætte det udbytte, som de studerende opnår, ved at forblive længere i undersøgelsesfasen. De studerende får i processen øjnene op for værdien af et kvalificeret vidensgrundlag.

Selvom de studerende ikke altid selv har en opfattelse af, at de har lært noget, er det tydeligt fra de øvrige aktørers side, at de studerende opnår et langt større læringsudbytte, når de systematisk inddrager litteratursøgning i deres studie. Senere på studiet henviser de studerende også af og til tilbage til IPT-forløbet med henvisning til noget, de havde lært. På den baggrund ønsker UCL fortsat at inddrage biblioteket i IPT uagtet de studerendes respons, da de, vi og deres undervisere kan se et gunstigt resultat af samarbejdet med biblioteket. Og som bibliotekarer får vi et fundament, vi kan bygge oven på ved yderligere biblioteksundervisning.